

Regjeringens handlingsplan mot økonomisk kriminalitet

Årsrapport 2006

fra

EMØK

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning	2
2	Hovedkonklusjoner og oppsummering	3
3	Kapittel 4 Ressurser og organisering	6
4	Kapittel 5 Kompetansehevende tiltak	8
5	Kapittel 6 Forskning	11
6	Kapittel 7 Sanksjoner mot økonomisk kriminalitet	12
7	Kapittel 8 Effektivisering av internasjonalt samarbeid	13
8	Kapittel 9 Lovendringer	16
9	Kapittel 10 Tiltak mot hvitvasking og finansiering av terrorisme	17
10	Kapittel 11 Skatte- og avgiftskriminalitet	17
11	Kapittel 12 Økonomisk kriminalitet i fiskeri- og havbruksnæringen	20
12	Kapittel 13 Korrupsjon	22
13	Kapittel 14 Tiltak mot misbruk av offentlige støtteordninger	25
14	Kapittel 15 Konkurskriminalitet	26
15	Kapittel 16 Verdipapirhandelkriminalitet	27
16	Avslutning	27

1. Innledning

Embetsmannsutvalget mot økonomisk kriminalitet (EMØK) ble 6. desember 2004 oppnevnt som ansvarlig for oppfølging av Regjeringens handlingsplan mot økonomisk kriminalitet. Planen ble lansert i mai 2004 av finansministeren og justisministeren. Regjeringen Stoltenberg har besluttet å stille seg bak handlingsplanen fra 2004. EMØK er gitt i oppdrag å følge opp planen gjennom blant annet å påse at de ansvarlige for gjennomføringen av den - de respektive departement, etater og institusjoner - oppfyller sine forpliktelser.

Denne årsrapporten (2006) viser status for tiltakene i handlingsplanen som forutsettes gjennomført i løpet av en tre års periode. Rapporten har to hovedfunksjoner:

- Den skal for det første vise politisk ledelse og ansvarlige aktører for handlingsplanens gjennomføring hva som er gjort og hva som bør gjøres for å realisere planens målsetning.
- For det andre skal rapporten vise hvordan EMØK vurderer progresjonen og innholdet i implementeringsarbeidet.

EMØK har per i dag følgende medlemmer:

ekspedisjonssjef Øystein Blymke, Justisdepartementet (leder)
seniorrådgiver Atle Roaldsøy, Justisdepartementet
underdirektør Espen Knudsen, Finansdepartementet
lovrådgiver Elisabeth Frankrig, Finansdepartementet
avdelingsdirektør Tom Hugo-Sørensen, Nærings- og handelsdepartementet
prosjektdirektør Lars Wilhelmsen, Arbeids- og inkluderingsdepartementet
seniorrådgiver Karin Kilset, Fornyings- og administrasjonsdepartementet
førstestatsadvokat og nestleder Trond Eirik Schea, ØKOKRIM

Sekretariatsfunksjonen i EMØK ivaretas av Finansdepartementet og Justisdepartementet i fellesskap.

Utenriksdepartementet v/underdirektør Helle Klem deltar i EMØK ved behov.

Fra september 2005 til september 2006 har det vært avholdt 10 møter i EMØK. Møtene har vært brukt til gjennomgang/diskusjon av status for tiltakene i handlingsplanen, herunder innhold og fremdrift i tiltakene. Videre har møtene blitt benyttet til diskusjon med inviterte personer og institusjoner om sentrale prosjekt, relevante departements etatsoppgaver, samt forskningsresultat knyttet til temaet "bekjempelse av økonomisk kriminalitet" I mai 2006 arrangerte EMØK i samarbeid med Samarbeidsforum mot svart økonomi (SMSØ) en holdningskonferanse på BI med tittelen "Økonomisk kriminalitet – et anslag mot velferdsstaten".

Denne årsrapporten omtaler de tiltak fra handlingsplanen som EMØK mener bør omtales, ut fra tiltakets art og fremdrift. Et tiltak kan være kommentert eksplisitt selv om det ikke er gjennomført eller det ikke har skjedd noen progresjon i tilknytning til tiltaket.

Årets rapport vil bli avløst av en endelig rapport om oppfølgingen av handlingsplanen høsten 2007.

2 Hovedkonklusjoner og oppsummering

EMØK vil påpeke betydningen av at samarbeidet mellom de ulike kontrolletatene og økoteamene i politidistriktene vektlegges sterkt av alle parter. Dette er viktig for å ivareta krav og forventninger på best mulig måte, og for å oppnå god effektivitet i "verdikjeden", som arbeidet med avdekking, undersøkelser og etterforskning representerer. Parallell satsing innenfor flere sektorer må skje i et nært samarbeid på tvers av sektorgrensene, og innenfor de regelverk som gjelder for slikt samarbeid.

EMØK mener det nå kan være hensiktsmessig å foreta en nærmere gjennomgang av politidistriktenes satsning på økoteamene, herunder organisering, ressursbruk, kompetanseoppbygging, etablering av lokale samarbeidsrelasjoner og resultater så langt. Dette kan bidra til at økoteamene er godt nok rustet til å håndtere utfordringene på dette ansvarsområdet, som forutsatt i handlingsplanen.

På bakgrunn av den nye hvitvaskingsloven og de mange og tildels omfattende tiltak som er gjennomført hos de rapporteringspliktige iht. loven, er det etter **EMØKs oppfatning** grunn til å forvente en større, bredere og mer treffsikker rapportering av mistenkelige transaksjoner (MT-rapporter). Dette, sammenholdt med et styrket apparat i Økokrim for mottak og analyse av MT-rapportene, vil kunne innebære en betydelig merverdi for politets arbeid med avdekking av kriminalitet. MT-rapporter åpner for avdekking av profittmotivert kriminalitet på en helt annen måte enn tradisjonell etterretningsvirksomhet. Finansiell etterretning har i mange tilfeller et større potensial for å påvise bakmenns tilknytning til kriminelle hendelser eller grupperinger.

EMØK vil understreke betydningen av at finansiell etterretningsinformasjon utnyttes i politiet på en effektiv måte. Slik informasjon må også videreformidles til bruk i kontrolletatene, innenfor gjeldende regelverk.

EMØK mener det er viktig at politiet og påtalemyndigheten har god kunnskap om de ulike kriminalitetsformene innenfor økonomisk kriminalitet. Dette er viktig for å kunne avdekke, etterforske og iretteføre saker på en god måte. Slik kompetanse er dessuten en forutsetning for et godt samarbeid med kontrolletatene som anmelder saker om økonomisk kriminalitet.

EMØK vil understreke betydningen av at økoteamene i politidistriktene behersker finansiell etterforskning som metode. Dette er nøkkelkompetanse i bekjempelsen av

økonomisk kriminalitet og annen profittmotivert kriminalitet. Pengesporetterforskning bidrar til å avdekke lovbrudd, til å innhente bevis av betydning for avgjørelsen av skyldspørsmålet, og til å oppspore og sikre utbyttet av kriminaliteten. For å legge til rette for inndragning av lovbrøtters utbytte fra straffbare handlinger på en effektiv måte må politiet så tidlig som mulig i etterforskningen metodisk følge pengespor.

EMØK mener det er bekymringsfullt at undervisningstilbudet ved Politihøgskolen ikke synes å ha fått den kontinuitet og det omfang som er forutsatt i handlingsplanen. EMØK noterer imidlertid med tilfredshet at finansiell etterforskning nå er integrert i grunnutdanningen ved høgskolen og at det planlegges å arrangere Økostudiet i 2007. **EMØK mener** samtlige jurister, tjenestemenn og revisorer som inngår i politidistriktenes økoteam må sikres undervisning med minst samme kompetansenivå tilsvarende Politihøgskolens økostudium.

EMØK vil understreke viktigheten av at det forskes mer på økonomisk kriminalitet, bl.a. for å skaffe bedre kunnskap om forekomsten av økonomisk kriminalitet, herunder korrupsjon. Handlingsplanens uttrykkelige intensjon om at regjeringen vil ta initiativ til mer forskning om økonomisk kriminalitet er ikke oppfylt. Slik EMØK ser det er det behov for å bevilge mer midler til dette formålet.

Reglene om inndragning av utbytte ved økonomisk kriminalitet ble endret i 1999. EMØK viser til den positive utvikling som startet etter lovendringene med betydelig økning i antallet inndragningssaker og større inndragningsbeløp. **EMØK mener** like fullt at potensialet for ytterligere inndragning i straffesaker er stort.

Inndragning er et effektivt virkemiddel i bekjempelsen av profittmotivert kriminalitet. **EMØK mener** derfor at påtalemyndigheten og politiet i enda sterkere grad enn i dag bør satse målrettet på opplæring i de ulike sider ved inndragningsspørsmålet og på praktisering av finansiell etterforskning i saker der det er grunn til å undersøke om det er oppnådd urettmessig vinning. Det må vektlegges å sette av ressurser til avdekking og kartlegging av pengespor tidlig i etterforskningen, samt sikre verdier ved beslag eller heftelse med tanke på senere inndragning. Denne satsningen må skje innenfor hele bredden av profittmotivert kriminalitet.

EMØK har tidligere tatt opp med Justisdepartementet behovet for å følge opp Sanksjonsutvalgets utredning av administrative sanksjoner i NOU 2003:15 Fra bot til bedring. **Etter EMØKs syn** er det nå viktig å prioritere oppfølgingen av den generelle delen av NOU 2003:15 for å få nødvendige prinsipielle og mer praktiske avklaringer. Det vil gi et bedre grunnlag for innføring av administrative sanksjoner.

EMØK anser at det er viktig med tilstrekkelige kontrollmekanismer som sikrer mot misbruk av misvisende regnskapsinformasjon og annen finansiell informasjon. Erfaringene fra saker både fra utlandet og Norge, bl.a. Enron-, Parmalat-, Finance Credit- og Sponsor Service-sakene, understreker dette. **EMØK legger vekt på** oppfølgingen av de tiltakene i handlingsplanen som skal bidra til å sikre korrekt

finansiell informasjon. **EMØK er tilfreds** med at flere av disse er fulgt opp som forutsatt, men anser samtidig at en raskere respons på ØKOKRIMs innspill fra desember 2004 til Finansdepartementet om opprettelse av et lovutvalg ville vært ønskelig. Dette ville tydeligere signalisert betydningen av dette arbeidet.

For å få bukt med store kontantbetalinger i bransjer med mye skatte- og avgiftskriminalitet, skal vurderes om det bør innføres regler om at næringsdrivende normalt skal ha plikt til å benytte bank ved betaling til andre næringsdrivende. **EMØK er av den oppfatning** at arbeidet som har blitt utført i tilknytning til dette tiltaket har tatt noe lang tid. **EMØK antar** at regler om tvungen betaling via bank kan være et effektivt tiltak mot skatt- og avgiftskriminalitet, og vil understreke betydningen av at videre utredninger blir prioritert innenfor virkeperioden for handlingsplanen.

Ifølge handlingsplanen skal det også utredes om det i bygge- og anleggsbransjen bør innføres regler om at hovedentreprenøren kan holdes ansvarlig for betaling av skatt og avgift nedover i kontraktskjeden. Slike regler vil være en betydelig utvidelse i forhold til dagens ansvarsregler. Tiltaket vil kreve administrative endringer, og da særlig dersom man ser for seg en kontoordning administrert av myndighetene. Arbeidet med å vurdere om det er hensiktsmessig å gjennomføre tiltaket bør etter **EMØKs oppfatning** intensiveres.

Tiltakene i handlingsplanen er av både nasjonal og internasjonal karakter. Enkelte tiltak krever oppfølging og gjennomføring både nasjonalt og internasjonalt, som for eksempel FN-konvensjonen mot korrupsjon. Det er en nær sammenheng mellom tiltak som følges opp internasjonalt og arbeidet mot økonomisk kriminalitet i Norge.

EMØK ønsker å peke på den betydning kampen mot den økonomiske kriminalitet på det internasjonale plan har, som premissleverandør for den nasjonale utviklingen. Den internasjonale dimensjonen er en viktig side ved handlingsplanen. EMØK vil i sitt oppfølgingsarbeid derfor påse at særlig Justisdepartementet, Utenriksdepartementet og Finansdepartementet fortsetter sitt samarbeid fremover slik handlingsplanen forutsetter, ved bl.a. å delta aktivt i internasjonale fora og prosesser på området.

EMØK anser at det bør gjennomføres en vurdering av samarbeidet mellom ØKOKRIM, Kredittilsynet og Oslo Børs blant annet når det gjelder kontrollressurser og arbeidsfordeling. Samarbeidet er viktig for effektiv håndhevelse av brudd på innsidereglerne og enkelte andre former for verdipapirkriminalitet for å sikre et godt grunnlag for å utvikle det videre.

3 **Kapittel 4 Ressurser og organisering**

Tverrfaglige økoteam i alle politidistriktene

I tiltaksrammen på side 20 i handlingsplanen er det uttalt at alle politidistriktene innen utgangen av 2004 skal ha etablert tverrfaglige økoteam hvor juridisk, politifaglig og økonomisk ekspertise er representert. Videre uttales det at det er:

”viktig å sikre at teamene reelt fungerer som team, at de får en forsvarlig størrelse, at de blir stabile, at riktig personell rekrutteres til teamene og at disse får den nødvendige opplæring og kompetanse, slik at de blir i stand til å behandle også de store og kompliserte økonomiske straffesakene. Teamene må skjermes slik at ikke ressursene trekkes ut i kortere eller lengre perioder for å dekke behov som måtte oppstå på andre kriminalitetsområder.”

Etablering av egne økoteam i politidistriktene ble gjennomført i 2005. I samtlige distrikter besitter teamene tverrfaglig kompetanse. Det er likevel variasjoner i måten det enkelte politidistrikt har valgt å organisere virksomheten.

De aller fleste anmeldelser av økonomisk kriminalitet etterforskes i politidistriktene. I 2005 ble det anmeldt 8 097 lovbrudd som omfattet økonomisk kriminalitet. ØKOKRIMs ressurser til etterforskning og irettføring benyttes først og fremst i saker som gjelder overtredelser av samfunnsmessig betydning, og særorganet prioriterer inntak av store, komplekse saker. Siden 2002 har ØKOKRIMs inntak av nye sakskomplekser¹ gått ned, i 2005 var antall nye sakskomplekser 27. Dette er en ønsket utvikling fra ØKOKRIMs side.

De lokale økoteamene vil etterforske de fleste kriminalitetstyper innenfor økonomisk kriminalitet. Det skjer nå en parallell styrking av arbeidet med avdekking av økonomisk kriminalitet innenfor kontrollatater som Kredittilsynet, skatteetaten, tolletaten, trygdeetaten, konkurransemyndighetene og fiskerimyndighetene. Dette vil sannsynligvis resultere i en økning i antall anmeldelser til politiet. Opprustingen av Økokrims Enhet for Finansiell Etterretning (EFE) må også forventes å bidra til flere straffesaker i politidistriktene vedrørende økonomisk kriminalitet.

EMØK vil påpeke betydningen av at samarbeidet mellom de ulike kontrollatene og økoteamene i politidistriktene vektlegges sterkt av alle parter. Dette er viktig for å ivareta krav og forventninger på best mulig måte, og for å oppnå god effektivitet i den "verdikjeden" som arbeidet med avdekking, undersøkelser og etterforskning representerer. Den parallelle satsningen innenfor flere sektorer må skje i et nært

¹ Ett sakskompleks kan inneholde få eller mange straffbare forhold begått av én eller flere personer/foretak.

samarbeid på tvers av sektorgrensene, innenfor de regelverk som gjelder for slikt samarbeid.

EMØK mener det nå kan være hensiktsmessig å foreta en nærmere gjennomgang av politidistriktenes satsning på økoteamene, herunder organisering, ressursbruk, kompetanseoppbygging, etablering av lokale samarbeidsrelasjoner og resultater så langt. Dette kan bidra til at økoteamene er godt nok rustet til å håndtere utfordringene på dette ansvarsområdet, som forutsatt i handlingsplanen.

Enheten for finansiell etterretning (tidligere Hvitvaskingsenheten)

Følgende målsetting fremsettes i Handlingsplanen punkt 4.1.1.2:

”Det er en målsetting av Økokrims hvitvaskingsenhet skal være ledende innenfor sitt område.”

I handlingsplanen omtales forventninger om et økt antall meldinger til hvitvaskingsenheten (nå Enheten for finansiell etterretning - EFE) i ØKOKRIM om transaksjoner med mulig tilknytning til utbytte av straffbare handlinger.

Økokrim ble i 2006 tilført 11 årsverk for å styrke arbeidet i EFE, opprette nytt etterforskningsteam for å etterforske, påtale og iretteføre straffesaker med utgangspunkt i meldinger om mistenkelige transaksjoner (MT-meldinger) og styrke mottaksfunksjonen for slike meldinger. De nye stillingene vil dels inngå i et nytt team til særlig å etterforske saker med utspring i MT-meldinger, og dels bli brukt til å styrke kapasiteten for behandling av MT-meldinger, herunder utvikle datasystemet ELMO for elektronisk mottak MT-meldinger.

Hovedformålet med ELMO er å håndtere store mengder rapporter meldinger på en god måte, slik at de riktige personene/sakene etterforskes til riktig tid. En spesielt viktig funksjonalitet blir vektning av rapporter, det vil si systemets evne til å skille mellom alvorlige og mindre alvorlige forhold. I tillegg vil varsling bli en viktig funksjonalitet. Systemet gir beskjed om endringer i grunnlagsinformasjonen som påvirker hva det bør fokuseres på i behandlingen av rapportene. Et viktig poeng her er at grunnlagsdata i omkringliggende systemer er i stadig endring, slik at varsling kan også gjelde ”gamle” rapporter. For eksempel kan en tidligere mottatt rapport få mye høyere vekt dersom en av personene som er involvert i transaksjonen blir siktet i en straffesak.

På bakgrunn av den nye hvitvaskingsloven og de mange og tildels omfattende tiltak som er gjennomført hos de rapporteringspliktige iht. loven, er det etter **EMØKs oppfatning** grunn til å forvente en større, bredere og mer treffsikker rapportering av mistenkelige transaksjoner (MT-rapporter). Dette, sammenholdt med et styrket apparat i Økokrim for mottak og analyse av MT-rapportene, vil kunne innebære en betydelig merverdi for politets arbeid med avdekking av kriminalitet. MT-rapporter åpner for avdekking av profittmotivert kriminalitet på en helt annen måte enn tradisjonell etterretningsvirksomhet. Finansiell etterretning har i mange tilfeller et større potensial for å påvise bakmenns tilknytning til kriminelle hendelser eller grupperinger.

EMØK vil understreke betydningen av at finansiell etterretningsinformasjon utnyttes i politiet på en effektiv måte. Slik informasjon må også videreformidles til bruk i kontrolletatene, innenfor gjeldende regelverk.

Bistandsrevisorordningen

I punkt 4.2 om samarbeid mellom politi/påtalemyndigheten og kontrolletatene heter det at:

”Det er et siktemål å etablere en ordning med bistandsrevisorer i alle fylker.”

Bakgrunnen for målsetningen var at ordningen med bistandsrevisorer (revisorer som bistår politiet i behandlingen av skatte- og avgiftssaker) hadde vist seg å være en god samarbeidsform mellom fylkesskattekontorene og politiet. En evaluering i 2004 viste at bistandsrevisorordningen har bidratt til at økokrimsakene gis høyere prioritet enn tidligere, at operativt samarbeid med politiet er bedret, og at det er en positiv utvikling i behandlingen av økokrimsaker innenfor skatte- og avgiftsområdet. Skattedirektoratet og Politidirektoratet har nå besluttet at bistandsrevisorordningen skal videreføres i ytterligere 3 år med virkning fra 2006.

Det er pr. i dag 14 skatterevisorer som bistår politiet i behandlingen av skatte- og avgiftssaker bistandsrevisor stillinger. I forslag til statsbudsjett for 2007 har Regjeringen avsatt 10 millioner kroner for å øke antallet bistandsrevisorer, slik at dette blir en landsdekkende ordning. Det er lagt opp til å tilføre flere stillinger i fylker hvor politiet erfaringsmessig har liten kapasitet til å følge opp anmeldelser, jf. St.prp. nr. 1 (2006-2007).

EMØK vil understreke betydningen av bistandsrevisorordningen som et tiltak for å bekjempe skatte- og avgiftskriminalitet. Det er viktig å forhindre at etterforskningen av anmeldte skatte- og avgiftssaker ikke stopper opp.

4 Kapittel 5 Kompetansehevede tiltak

Finansiell etterforskning som eget fag ved Politihøgskolen.

I tiltaksramme på side 24 er det uttalt at undervisning om finansiell etterforskning skal utgjøre et eget fag på grunnutdanningen ved Politihøgskolen fra og med skoleåret 2005/2006.

Politihøgskolen er den sentrale utdanningsinstitusjonen for politi- og lensmannsetaten. Grunnutdanningen for politiet er en treårig høgskoleutdanning som fører frem til en bacheleorgrad.

Politidirektoratet poengterer at bekjempelse av økonomisk kriminalitet, herunder finansiell etterforskning, har fått bredere plass i Politihøgskolens grunnutdanning.

Dette kommer til uttrykk gjennom den tidsressurs som er avsatt til undervisning og veiledning i ulike fag, og som direkte eller indirekte berører emnet.

Finansiell etterforskning vil likevel ikke bli eget fag ved grunnutdanningen. Årsaken er i følge Politidirektoratet at ingen andre fagdisipliner er organisert på den måten. Finansiell etterforskning skal imidlertid være en del av grunnutdanningen ved høghskolen, på linje med øvrige fagdisipliner som juss, narkotika og trafikk.

Politidirektoratet viser til at deler av grunnutdanningen ved høghskolen er temabasert. Dette innebærer at praktiske øvelser og tverrfaglighet står sentralt. I siste studieår blir studentene presentert for scenarier som blant annet er knyttet opp mot bedragerier. I andre studieår, når studentene er ute i praksis, gis de veiledning i etterforskning av en rekke sakstyper, herunder økonomisk kriminalitet.

Økostudiet skal bli et årlig kurs fra skoleåret 2004/2005. Deltakere i økoteamene skal ha fortrinnsrett til Økostudiet.

Det ble avholdt videreutdanningskurs ved Politihøghskolen om økonomisk kriminalitet (Økostudiet) høsten 2005 etter et opphold på noen år. Høghskolen har så langt i 2006 ikke arrangert Økostudiet.

Politidirektoratet har opplyst at det fra i år gjennomføres en ny struktur med modulbasert videreutdanning innen etterforskning. Modul 1, "Generell etterforskning", gir 10 studiepoeng. I denne modulen undervises det bl.a. om økonomisk kriminalitet. Etter bestått modul 1 kan studentene søke på ulike spesialistutdanninger i modul 2. Det tidligere Økostudiet planlegges fra 2007 å bli en av valgmulighetene. I år tilbys "Bekjempelse av organisert kriminalitet" som en modul 2 utdanning (20 studiepoeng). Finansiell etterforskning og inndragning er her sentrale områder. Inndragning er et gjennomgående tema under hele studiet. Studentene skal også levere en fagoppgave innenfor ett av fem spesialområder, der økonomisk kriminalitet er en av valgmulighetene. Erfaringen så langt er at mange studenter velger økonomisk kriminalitet som spesialområde.

Riksadvokaten har i innspill til årsrapporten påpekt Økostudiets betydning som kompetansetiltak for økoteamene i politidistriktene, men legger til at kurset ikke har tilstrekkelig kapasitet og vanskelig kan dekke hele behovet.

Kortvarige kurs i regi av Politihøghskolen

I tiltaksramme på side 24 er det uttalt at Politihøghskolen skal tilby kortvarige kurs (ca. 1-2 uker) for å heve kompetansen om økonomisk kriminalitet og finansiell etterforskning for deltakerne i økoteamene. Alle skal ha fått tilbud om kurs innen utgangen av 2005.

Politihøghskolen har ikke gjennomført denne typen kurs. I november 2005 ble det avholdt 3 kurs/seminarer for skatterevisorer, etterforskere og jurister. Dette var et samarbeidsprosjekt mellom Skattedirektoratet og Økokrim. Skattedirektoratet har

foreslått å gjennomføre nye tilsvarende kurs. Det er p.t. ikke tatt stilling til når dette praktisk lar seg gjennomføre.

Kompetansehevede tiltak i påtalemyndigheten

I tiltaksramme på side 25 i planen er det uttrykt at det skal iverksettes kompetansehevede tiltak for både påtalemyndigheten i politiet og for høyere påtalemyndighet

Riksadvokaten har i rundskriv nr. 2/2006 av 20. mars 2006 Mål og prioriteringer for virksomheten ved statsadvokatembetene, uttalt at kompetanseheving er knyttet til statsadvokatens faglederansvar, og at statsadvokaten må føre tilsyn med at den lokale påtalemyndighet har tilstrekkelig kompetanse. Det er påpekt at korttidshospitering for påtalejurister er et tiltak, og at de årlige påtalemøtene er viktige arenaer for kompetanseheving.

Etter at økoteamene i politidistriktene nå er etablert, er det Riksadvokatens mål at alle som er tilsluttet teamene – og som ikke har gjennomgått Politihøgskolens Økostudium – snarest får mulighet til å gjennomføre denne videreutdanningen.

Økokrim avholder fagseminar for etterforskere og jurister i politiet. Seminaret går over flere dager og dekker ulike sider av økonomisk etterforskning og påtalearbeid. Riksadvokaten har til vurdering om det i regi av Riksadvokatembetet skal arrangeres et fagseminar for påtalejurister og statsadvokater der påtalearbeidet er hovedtema.

Økokrim har dessuten gjennomført flere 2-dagers seminarer om inndragning. Seminarene er avholdt ved Politihøgskolen og i enkelte politidistrikt. Foruten dette er lagdommer Anne-Mette Dyrnes' bok Inndragning - hva må gjøres? (2004) distribuert til samtlige statsadvokatembeter.

Kompetansehevede tiltak i Oslo politidistrikt

Oslo politidistrikt igangsatte i 2003 et utdanningsprosjekt (Traineeprosjektet) med en overordnet målsetting å øke kompetansen i etterforskningen av økonomisk kriminalitet innenfor politidistriktet, og med det også øke volumet på inndragning av utbytte fra straffbare handlinger. Dette er et utdanningsprosjekt av fem måneders varighet, med to kull i året. Prosjektperioden var i utgangspunktet to år, men er nå forlenget ut 2007.

Traineeprosjektet er evaluert, og evalueringen viser at nytteverdien anses som meget stor. Deltagere i prosjektet er i hovedsak etterforskere og jurister fra forskjellige avdelinger innen politidistriktet. I tillegg har revisorer fra Oslo ligningskontor, Oslo fylkesskattekontor, Tollvesenet, Kemnerkontoret og Rikstrygdeverket (NAV) deltatt. Hittil har 38 polititjenestemenn og 13 eksterne deltatt i prosjektet.

En oversikt over utviklingen av inndragningskravene for Oslo politidistrikt antas å gjenspeile noe av utbyttet ved Traineeprosjektet:

- 2002: Ca 5.5 mill. (114 rettskraftige saker).
- 2003: Ca 12 mill. (239 rettskraftige saker).
- 2004: Ca 17 mill. (180 rettskraftige saker)
- 2005: Ca 50 mill. (170 rettskraftige saker)”

EMØK mener det er viktig at politiet og påtalemyndigheten har god kunnskap om de ulike kriminalitetsformene innenfor økonomisk kriminalitet. Dette er viktig for å kunne avdekke, etterforske og iretteføre saker på en god måte. Slik kompetanse er dessuten en forutsetning for et godt samarbeid med kontrolletatene som anmelder saker om økonomisk kriminalitet.

EMØK vil understreke betydningen av at økoteamene i politidistriktene behersker finansiell etterforskning som metode. Dette er nøkkelkompetanse i bekjempelsen av økonomisk kriminalitet og annen profittmotivert kriminalitet. Pengesporetterforskning bidrar til å avdekke lovbrudd, til å innhente bevis av betydning for avgjørelsen av skyldspørsmålet, og til å oppspore og sikre utbyttet av kriminaliteten. For å legge til rette for inndragning av lovbrysterens utbytte fra straffbare handlinger på en effektiv måte må politiet så tidlig som mulig i etterforskningen metodisk følge pengespor.

EMØK mener det er bekymringsfullt at undervisningstilbudet ved Politihøgskolen ikke synes å ha fått den kontinuitet og det omfang som er forutsatt i handlingsplanen. EMØK noterer imidlertid med tilfredshet at finansiell etterforskning nå er integrert i grunnutdanningen ved høgskolen og at det planlegges å arrangere Økostudiet i 2007.

EMØK mener samtlige jurister, tjenestemenn og revisorer som inngår i politidistriktenes økoteam må sikres undervisning med minst samme kompetansenivå tilsvarende Politihøgskolens økostudium.

5 **Kapittel 6 Forskning**

Initiativ til mer forskning

I dette kapitlet i handlingsplanen heter det at Regjeringen vil ta initiativ til mer forskning om økonomisk kriminalitet, bl.a. for å skaffe bedre kunnskap om forekomsten av økonomisk kriminalitet, herunder korrupsjon.

EMØK har det siste året gjennomført flere kontakt - og informasjonsmøter med relevante forsknings - og høyskolemiljøer der temaet "økonomisk kriminalitet" har vært satt på dagsordenen. I sluttrapporten neste år vil det bli gitt en mer systematisk fremstilling av de forskningsprosjekt som er gjennomført, pågår og de som vil bli avsluttet innen kort tid.

Skattedirektoratet har et eget samarbeid med bl.a. Frischsenteret ved Universitetet i Oslo om ulike forskningsoppdrag. Direktoratet finansierer oppdragene av egne midler. Det er mulighet for flere gode forskningsprosjekter innenfor dette samarbeidet, men direktoratet har ikke selv nok midler til å gjennomføre disse.

EMØK vil understreke viktigheten av at det forskes mer på dette området. Handlingsplanens uttrykkelige intensjon om at regjeringen vil ta initiativ til mer forskning om økonomisk kriminalitet er ikke oppfylt. Slik EMØK ser det er det behov for å bevilge mer midler til dette formålet.

6 Kapittel 7 Sanksjoner mot økonomisk kriminalitet

Økt bruk av utbytterettede tiltak

I Handlingsplanen vises det til endringene i inndragningsreglene i 1999 og at målet med disse var at inndragning skal finne sted i større omfang og i flere saker enn tidligere.

Videre er det uttalt:

”De relativt lave inndragningstallene (.....) tyder på at det fremdeles legges for liten vekt på inndragning i politiet, påtalemyndigheten og domstolene. Dette antas langt på vei å skyldes mangel på kompetanse (.....).”

Fra og med 2003 synes både antall saker og det samlede inndragningsbeløp å ha stabilisert seg på et høyere nivå enn i de foregående år. I 2004 ble det foretatt inndragning i 884 saker, med totalt 93 millioner kroner. For 2005 var antallet inndragningsavgjørelser 1040. Totalt ble det i 2005 inndratt 133 millioner kroner.

I statsbudsjettet for 2006 fastsatte regjeringen et mål om at antall inndragningskrav skal være minst 30 % høyere enn tilsvarende tall for 2003. Dette gjaldt både for ordinær og utvidet inndragning. Tall for 1. halvår 2006 gir ikke grunn til å tro at dette målet nås fullt ut.

Riksadvokaten har påpekt at påtalemyndighetens egeninnsats er en avgjørende faktor for antall inndragningskrav og omfanget av disse. Det er viktig at etterforskningen så tidlig som mulig søker å innhente opplysninger for å avklare om muligheten for å inndra utbytte/verdier foreligger.

Under riksadvokatens tilsyn med straffesaksbehandlingen i statsadvokatembetene og i politidistriktene, er inndragning ett av flere områder som blir berørt. Embetene og distriktene må redegjøre for antall inndragningssaker og hvilke hjemmel som er benyttet.

Riksadvokaten anfører at påtalemyndighetens inndragningspraksis ikke er tilfredsstillende. Inndragning er et prioritert område, og oppmerksomheten må særlig være rettet mot påtalemyndighetens anvendelse av inndragningsreglene. I 2006 er statsadvokatene – i medhold av riksadvokatens rundskriv (nr. 2/2006) - pålagt å vie bl.a. inndragning særlig oppmerksomhet.

Inndragning har fått økt fokus i politidistriktene de senere år. Rådet for samordnet bekjempelse av organisert kriminalitet (ROK) krever at inndragning inkorporeres i alle

prosjektplaner det er innvilget støtte til, helt fra planleggingsfasen i etterforskningen. Dette følges opp ved det enkelte prosjekts månedlige innrapportering til ROK.

Finansiell etterforskning og inndragning inngår i grunnutdanningen ved Politihøgskolen. Inndragning omhandles også i de ulike spesialistutdanningene ved høgskolen.

EMØK viser til den positive utvikling som startet etter lovendringene i 1999 med betydelig økning i antallet inndragningssaker og større inndragningsbeløp. **EMØK mener** like fullt at potensialet for ytterligere inndragning i straffesaker er stort.

Inndragning er et effektivt virkemiddel i bekjempelsen av profittmotivert kriminalitet. **EMØK mener** derfor at påtalemyndigheten og politiet i enda sterkere grad enn i dag bør satse målrettet på opplæring i de ulike sider ved inndragningsspørsmålet og på praktisering av finansiell etterforskning i saker der det er grunn til å undersøke om det er oppnådd urettmessig vinning. Det må vektlegges å sette av ressurser til avdekking og kartlegging av pengespor tidlig i etterforskningen, samt sikre verdier ved beslag eller heftelse med tanke på senere inndragning. Denne satsningen må skje innenfor hele bredden av profittmotivert kriminalitet.

Administrative sanksjoner

EMØK har tidligere tatt opp med Justisdepartementet behovet for å følge opp Sanksjonsutvalgets utredning av administrative sanksjoner i NOU 2003:15 Fra bot til bedring. Utredningen har en del som gjelder generelle regler om bruk av administrative sanksjoner og en spesiell del med forslag om bruk av administrative sanksjoner og straffesanksjoner på ulike områder. EMØK har merket seg at flere høringsinstanser til et forslag fra Kredittilsynet om gebyr for visse overtredelser av verdipapirhandeloven (høring Finansdepartementet 13.12.2005 med frist 13.3.2006), var kritiske til innføring av administrative gebyrer før den generelle delen av NOU 2003:15 er vurdert og gjennomført.

Etter EMØKs syn er det nå viktig å prioritere oppfølgingen av den generelle delen av NOU 2003:15 for å få nødvendige prinsipielle og mer praktiske avklaringer. Det vil gi et bedre grunnlag for innføring av administrative sanksjoner.

7 Kapittel 8 Effektivisering av internasjonalt samarbeid

Internasjonalisering

I handlingsplanen er det i dette kapittelet vist til at den økonomiske kriminaliteten blir mer internasjonalisert og organisert, og at internasjonalt samarbeid derfor er helt nødvendig. Norske myndigheter er aktive i det internasjonale samarbeidet.

Norge deltar aktivt i OECDs eksportkredittgrupper om utformingen av et felles regelverk for statlig garantivirksomhet og offentlig støttede eksportkreditter. I 2006 fremforhandlet OECDlandene en revidert og mer ambisiøs "Action Statement on

Bribery and Officially Supported Export Credits" for bekjempelse av korrupsjon. En vesentlig endring fra den opprinnelige erklæringen fra 2000 er at søkerne nå må ta aktivt avstand fra korrupsjon og tilkjennegi overfor eksportkredittbyråene hvorvidt de er under etterforskning, eller er dømt for korrupsjon i løpet av de siste fem år. På forespørsel har søkerne også plikt til å oppgi identiteten på agenter de benytter seg av, hvilken rolle disse har og størrelsen på beløpene disse agentene mottar. Eksportkredittbyråene på sin side forplikter seg til å sjekke hvorvidt søkerne er svartelistet av internasjonale finansinstitusjoner som Verdensbanken.

De internasjonale utviklingsbankene

Kapittel 8 i handlingsplanen handler om effektivisering av internasjonalt samarbeid. I tiltaksrammen på side 30 er det blant annet uttalt at det skal arbeides for at UNDP, andre relevante FN-organisasjoner og de internasjonale finansinstitusjonene skal intensivere innsatsen mot korrupsjon og støtte dette arbeidet gjennom økonomiske bidrag og deltakelse i relevante styringsorganer.

Verdensbanken, Afrikabanken, Asiabanken og Den Interamerikanske Utviklingsbanken har etablert en felles Task Force mot korrupsjon og vil utarbeide felles etiske retningslinjer.

Norge støtter gjennom sine valggruppekontorer utviklingsbankenes arbeid på disse punktene. Norge arbeider også for at utviklingsbankene skal utarbeide felles tilnærming til styresett og antikorrupsjon.

Utenriksdepartementet har igangsatt forhandlinger med Den Interamerikanske Utviklingsbankens Office for Institutional Integrity om opprettelse av et fond for etablering/styrking av antikorrupsjonsinstitusjoner i låntakerlandene. Norsk støtte ca. NOK 10 mill pr. år.

Utenriksdepartementet avsluttet i 2006 forhandlingene om et Trust Fund på Godt styresett med hovedfokus på korrupsjonsbekjempelse. Avtalen ble undertegnet i mars 2006 og omfatter en støtte på NOK 25 mill. med to utbetalinger i løpet av inneværende år. Ytterligere støtte vil bli vurdert gjennom påfyllingsforhandlinger.

Anti-korrupsjon står høyt oppe på Verdensbankens dagsorden. Ny strategi mot korrupsjon skal behandles på Årsmøtet i Singapore 18. - 20. September.

Utenriksdepartementet har gjennomført en gjennomgang av de internasjonale utviklingsbankenes anti-korrupsjons strategier. Bankene har fått anledning til å kommentere og sluttrapport ble ferdigstil våren 2006.

Støtte til internasjonale organisasjoner mv.

I tiltaksrammen på side 30 er det også uttalt at det skal arbeides for å støtte internasjonale organisasjoner og nettverk som bidrar effektivt til å få myndigheter og

bedrifter til å ta korrupsjonsbekjempelse på alvor, herunder vil regjeringen støtte opp om anti-korrupsjon som en del av prinsippene i Global Compact sammenheng.

Sammen med sentrale deler av norsk næringsliv, samt forsknings- og utdanningsmiljøer, NGO'er og andre myndighetsorganer, skal Utenriksdepartementet arrangere en større CSR-relatert internasjonal konferanse i Oslo, 28.-30. mars 2007.

Konferansen legges opp som en bredt anlagt, inkluderende og fokusert møtearena. Hovedtema blir "Building Sustainable Partnerships", med vekt på sentrale utfordringer knyttet til nasjonale og internasjonale CSR (Corporate Social Responsibility) prinsipper, retningslinjer og normsettende standarder, bl.a. relatert til FN og Global Compact, OECD's Guidelines, finansnæringens "Equator Principles", faglige rettigheter (ILO-relatert), sentrale utfordringer knyttet til små og store bedrifters samfunnsansvar og omdømme, brudd på etiske forretningsnormer, og anti-korrupsjonstiltak, bl.a. sett i relasjon til muligheter og konsekvenser knyttet til "tunge" globaliseringstrender.

Samlet sett er målsettingen at konferansen skal bidra til handlingsrettede initiativ og anbefalinger som igjen kan bidra til å fremme den internasjonale respekten for høye og etter hvert mer felles internasjonale, "level-playing field" CSR standarder. Fremme av næringslivets samfunnsansvar i målrettet dialog med offentlige myndigheter, og deres CSR ansvar, vil være et hovedspor i konferansen. Likeledes identifisering av nye måter og arenaer hvor myndigheter, NGOer og bedrifter kan samarbeide, derav konferansens hovedtittel.

Ratifisering av FN-konvensjon om korrupsjon

Norge ratifiserte 29. juni 2006 FN-konvensjonen mot korrupsjon av 31.oktober 2003, og den trådte i kraft for Norges del en måned etter dette. På dette tidspunkt hadde 60 land ratifisert konvensjonen og flere forventes å komme til i løpet av de nærmeste måneder. Norsk ratifikasjon var med på å bidra til en bedre balanse mellom utviklingsland og utviklede land som er parter i konvensjonen. Andre OECD-land som har ratifisert er bl.a. Finland, Frankrike og UK.

Som part i konvensjonen har Norge fulle partsrettigheter under Den første statsparts-konferansen for FN-konvensjonen mot korrupsjon i Amman, Jordan 10.-14.desember 2006. Viktige temaer til behandling her, er oppfølging av gjennomføringen av konvensjonen, teknisk bistand og tilbakeføring av midler som stammer fra korrupsjon. Norge har deltatt aktivt i forberedelsene av denne konferansen blant annet gjennom deltagelse i uformelle drøftelser i regi av Vennegruppen for FN-konvensjonen mot korrupsjon som ble etablert som følge av et felles initiativ fra Norge og Peru umiddelbart etter at konvensjonen var ferdigforhandlet. Norge er aktivt involvert og bidrar økonomisk til konkrete tiltak for å sikre effektiv gjennomføring av konvensjonen.

For nærmere informasjon vises det til St.prp. nr. 49 (2005-2006) om samtykke til ratifikasjon av FN-konvensjonen fremlagt av Utenriksdepartementet samt til Ot.prp. nr. 53 (2005-2006) om lov om endringer i straffeloven 1902 og utleveringsloven (gjennomføring av FN-konvensjonen mot korrupsjon) fra Justisdepartementet, sistnevnte med forslag til lovendringer med sikte på bl.a. å ratifisere FN-konvensjonen mot korrupsjon.

Norge vil på egnet måte søke å bidra til at konvensjonen gis en egnet implementering.

8 Kapittel 9 Lovendringer

Tiltak for å sikre tillit til finansiell informasjon

EMØK anser at det er viktig med tilstrekkelige kontrollmekanismer som sikrer mot misbruk av misvisende regnskapsinformasjon og annen finansiell informasjon. Erfaringene fra saker både fra utlandet og Norge, bl.a. Enron-, Parmalat-, Finance Credit og Sponsor Service-sakene, understreker dette. EMØK legger derfor vekt på oppfølgingen av de tiltakene i handlingsplanen som skal bidra til å sikre korrekt finansiell informasjon.

Flere av disse tiltakene er gjennomført i denne og tidligere perioder, bl.a. forskrift om krav til revisors uavhengighet i forhold til rådgivningstjenester for revisjonsklienter (august 2005), krav i regnskapsloven om opplysningsplikt om ytelser til ledende personer i store foretak (Ot.prp. nr. 39 2004-2005), krav i aksjelovgivningen om aksjonærinnflytelse og innsyn ved lederlønnfastsettelse (Ot.prp. nr. 55 2005-2006), lovregler om anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder (International Financial Reporting Standards - IFRS) (Ot.prp. nr. 89 – 2003-2004), tilpasning av regnskapskravene for norske foretak til IFRS (Ot.prp. nr. 39 – 2004-2005) og etablering av en håndhevingsordning med en egen enhet i Kredittilsynet for kontroll med børsnoterte foretaks finansielle rapportering (opprettet 2005).

Krav om revisjonskomiteer i børsnoterte selskaper og kravene til kvalifikasjoner og gjennomføring av revisjon skal vurderes i forbindelse med gjennomføringen av direktiv 2006/43/EF om revisjon og revisorer. Finansdepartementet har gitt Kredittilsynet i oppdrag å utrede nødvendige lovregler til gjennomføring av direktivet innen 1. juni 2007.

Finansdepartementet har også varslet at det, på bakgrunn av innspill fra ØKOKRIM om erfaringer fra bl.a. Finance Credit-saken, skal oppnevnes et lovutvalg som skal foreslå tiltak som kan motvirke manipulering av regnskaper og annen finansiell informasjon. Etter handlingsplanen bør rammene for foretaksstyring innrettes slik at de bidrar til korrekt og dekkende informasjon. Videre forutsetter handlingsplanen oppfølging i norsk lovgivning av EU-regler om krav til å forklare i årsregnskapet bruk av konstruksjoner med spesialforetak ("Special Purpose Vehicles") i lukkede finanssentra, jf. direktiv 2006/46/EF om endringer i regnskapsdirektivene. ØKOKRIM kom med sitt

innspill i brev 8. desember 2004 til Finansdepartementet. Finansdepartementet har nå opplyst at utvalget vil bli opprettet i november 2006.

EMØK legger vekt på oppfølgingen av de tiltakene i handlingsplanen som skal bidra til å sikre korrekt finansiell informasjon. **EMØK er tilfreds** med at flere av disse er fulgt opp som forutsatt, men anser samtidig at en raskere respons på ØKOKRIMs innspill til Finansdepartementet om opprettelse av et lovutvalg ville vært ønskelig. Dette ville tydeligere signalisert betydningen av dette arbeidet.

9 Kapittel 10 Tiltak mot hvitvasking og finansiering av terrorisme

Hvitvasking/FATF

I handlingsplanen punkt 10.1 er det uttalt at Regjeringen vil følge den internasjonale utviklingen og iverksette en gjennomgang av nasjonalt regelverk for å sikre at internasjonale tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering gjennomføres i norsk rett.

Norge var sammen med Belgia, det første FATF-land som ble evaluert etter revisjonen av de 40 anbefalingene mot hvitvasking og de 9 spesialanbefalingene mot terrorfinansiering. Rapporten vedrørende Norge forelå i juni 2005.

Rapporten som var meget omfattende og detaljert, inneholdt en del kritiske merknader. På bakgrunn av etterfølgende evalueringer, er det i midlertid grunn til å understreke at Norge i forhold til de fleste land som er evaluert til nå, har kommet relativt godt ut.

Rapporten berører flere departementers forvaltningsområder og omhandler både behovet for regelendringer og mer praktiske, ressursmessige aspekter.

Norge skal avgi sin første rapport om oppfølgingen av rapporten i juni 2007.

Det vil føre for langt å gå i detalj om oppfølgingen av evalueringen i denne rapporten.

Styrkingen av ØKOKRIMs hvitvaskingsenhet, opprettelsen av distriktsvise Økoteam, kriminalisering av hvitvasking av eget utbytte ("self-laundering") og lettere tilgang for politiet til opplysninger i valutaregisteret, er noen viktige tiltak som er iverksatt på bakgrunn av anbefalingene fra FATF i rapporten om Norge. Et lovutvalg under Finansdepartementet, med mandat til å vurdere å foreslå nødvendige endringer i lov og forskrift som følge av FATFs anbefalinger og EUs tredje hvitvaskingsdirektiv, er nært forestående. Det videre arbeidet med oppfølging av planen vil koordineres av Justisdepartementet, som leder den norske delegasjonen til FATF.

10 Kapittel 11 Skatte- og avgiftskriminalitet

Revisjon av skatteetatens anmeldelsesinstruks

I handlingsplanen kapittel 11 om skatte- og avgiftskriminalitet er det i tiltaksramme på side 48 uttalt at samarbeidet mellom skatteetaten og tolletaten og politi- og påtalemyndigheten videreføres og styrkes for å sikre at riktig reaksjon ilegges.

Skattedirektoratet har i løpet av det siste året gjennomført en revisjon av skatteetatens anmeldelsesinstruks. Anmeldelsesinstruksene gir retningslinjer for hvilke saker om overtredelse av skatte- og avgiftsregelverket som skal anmeldes til politi- og påtalemyndighet og hvilke som skal ilegges administrative sanksjoner. Instruksene skal således bidra til mer hensiktsmessige samarbeidsformer mellom skatteetaten og politi- og påtalemyndighet.

Tvungen betaling via bank ved overføringer mellom næringsdrivende

I følge kapittel 11 er det på side 29 uttalt at skal det vurderes om det bør innføres regler om at næringsdrivende normalt må benytte bank ved betaling til andre næringsdrivende, dvs. at det ikke skal være tillatt å betale med kontanter.

Det er i dag et problem at det i ulike bransjer utbetales kontantbeløp på opptil flere hundre tusen kroner mellom næringsdrivende. Slik betaling gjør det mulig å operere med fiktive virksomheter som utsteder uriktige fakturaer som dokumentasjon for uriktig momsfradrag og som dokumentasjon for utgifter som i virkeligheten er svarte avlønninger. Kontant oppgjør gjør det også mulig å operere uten skriftlig dokumentasjon i det hele tatt. Skattedirektoratet har i 2006 gjennomført et forprosjekt knyttet til dette tiltaket og anbefaler i sine konklusjoner at det arbeides videre med dette. Fordi temaet vedrører flere andre interesser enn skattekontrollinteressen er det nødvendig med en mer generell utredning som involverer disse interessene.

EMØK er av den oppfatning at Skattedirektoratet har brukt noe lang tid på å gjennomføre forprosjektet. **EMØK antar** at regler om tvungen betaling via kan være et effektivt tiltak mot skatt- og avgiftskriminalitet, og vil understreke betydningen av at videre utredninger blir prioritert innenfor virkeperioden for handlingsplanen.

Betaling av skatt og avgift i hele entreprisen

I kapittel 11.6.2 om særlige tiltak i bygg- og anleggsbransjen heter det i tiltaksramme på side 50 at det skal vurderes om det bør innføres et ansvar for hovedentreprenøren for å betale skatter og avgifter i hele entreprisen.

I bygg- og anleggsbransjen vet man nokså sikkert at omfanget av skatte- og avgiftskriminalitet har økt de siste årene. Flere andre land i Europa, deriblant Nederland, Storbritannia, Irland og Tyskland, har innført regler om plikt for hovedentreprenør til å stille sikkerhet for underentreprenørens ansvar for skatter og avgifter, alternativt solidarisk betalingsplikt for hovedentreprenører. Reglene skiller seg noe fra hverandre i disse landene, men man kan grovt skille mellom et obligatorisk og frivillig system.

Det obligatoriske systemet innebærer at hovedentreprenøren ved hver utbetaling til underentreprenør skal avsette en viss prosent av det fakturerte beløpet på en sperret skattekonto. Avsetningen skal dekke skatt og avgift som påløper lønnskostnadene til underentreprenør. Det frivillige systemet (innført i Nederland i 1982) pålegger ikke hovedentreprenøren å foreta skatteavsetning. Han blir i stedet medansvarlig for

samtligge underentreprenørers betalingsplikt for skatter og avgifter. Underentreprenøren er igjen ansvarlig for sine underentreprenører (såkalt kjedeansvar). Den betalingspliktige kan beskytte seg mot ansvar ved å kreve at underentreprenøren setter penger inn på sperret konto.

Skattedirektoratet har i løpet av 2006 gjennomført et forprosjekt for å vurdere om det er hensiktsmessig å innføre regler om ansvarliggjøring av hovedentreprenør. Det er ventet at direktoratet på oppdrag fra Finansdepartementet, vil legge frem en utredning om tiltaket i løpet av mai/ juni 2007.

Regler om ansvar for skatt og avgift nedover i entreprenørkjeden vil være en betydelig utvidelse i forhold til dagens ansvarsregler. Tiltaket vil kreve administrative endringer, og da særlig dersom man ser for seg en kontoordning administrert av myndighetene. Arbeidet med å vurdere om det er hensiktsmessig å gjennomføre tiltaket bør etter **EMØKs oppfatning** intensiveres.

Samarbeid mellom Politidirektoratet, Riksadvokaten og skattemyndighetene/Kunnskapsregister

Som nevnt i årsrapporten fra 2005 har riksadvokaten, politidirektøren og skattedirektøren i 2005 skrevet under på en avtale om prinsipper for samarbeid mellom politi/påtalemyndighet og skatteetaten. I avtalen er det foreslått å opprette både regionale og sentrale samarbeidsmøter mellom etatene, noe som også er gjort.

Anmeldelsesutvalget foreslo i sin innstilling 8.mars 2004 å opprette et felles kunnskapsregister vedrørende aktuelle problemstillinger relatert til Menneskerettskonvensjonen. Dette forslaget har vært et av temaene i samarbeidet mellom skatteetaten og politi- og påtalemyndighet, men det er per tiden besluttet å ikke opprette et slikt "sentralt kunnskapsarkiv". I samarbeidet mellom politi- og påtalemyndighet og skatteetaten diskuterer man for tiden en instruks for operativt samarbeid mellom etatene. Et av forslagene her er å opprette en kompetansegruppe mellom etatene for å håndtere aktuelle spørsmål på Menneskerettskonvensjonens område. Forslaget skal behandles på neste sentrale møte, 24.oktober 2006.

EMØK er tilfreds med den prosess som gjennomføres i forhold til dette tiltaket.

Bygge opp regionale enheter eller lignende med spisskompetanse innenfor bruk av IT for lagring av data, sporing av transaksjoner og bevissikring, samt analyser av data

Skatteetaten har i 2006 etablert et IKT-nettverk med formål å styrke etatens arbeid med avdekking av alvorlige skatte- og avgiftsunndragelser som er av en viss størrelse og kompleksitet og hvor det er store mengder dokumentasjon og informasjon tilstede.

I arbeidet med å avdekke og dokumentere skatte- og avgiftsunndragelser opplever skatteetaten at det meste av dokumentasjon og informasjon om ulike transaksjoner er lagret i elektronisk form i tillegg til papirbasert dokumentasjon og informasjon. I nettverket er det viktig å sikre at deltakerne har formell og dokumenterbar kompetanse

til å foreta sikring av datadokumentasjon, granskning og analyse både på databasert og papirbasert media, samt dokumentere at arbeidet er gjort i tråd med nettverkets etablerte rutiner.

Revisjon av skatteattestordningen

Krav om at offentlige innkjøpere skal kreve skatteattest fra sine leverandører ble innført ved forskrift 15. juni 2001 nr. 616 om offentlige anskaffelser. Skatteattesten kan ikke inneholde opplysninger som det etter reglene om offentlige anskaffelser ikke vil være adgang for oppdragsgivere å legge vekt på når de avgjør hvilken leverandør de skal inngå avtale med.

Skatteattesten utstedes og administreres av skatteetaten. Attesten inneholder i dag opplysninger om en person eller et foretaks forfalte og ikke-forfalte restanser hos skattefogden og skatteoppkreveren på utstedelsestidspunktet.

Finansdepartementet har i flere sammenhenger fått informasjon om at skatteattesten blir ansett for å være mangelfull. I den kritikk som har blitt reist mot skatteattestordningen har hovedinnvendingen vært at dagens skatteattest inneholder for få opplysninger. Dette har blant annet resultert i at useriøse aktører enkelt kan skaffe seg "rene" attester, som så blir tatt til inntekt for at aktørene driver lovlige og seriøse virksomheter.

Finansdepartementet har på bakgrunn av dette i 2006 foreslått overfor Fornyings- og administrasjonsdepartementet å utvide skatteattesten med opplysninger om landsdekkende skatterestanser og opplysninger om forfalte men, men ikke fastsatte eller beregnede terminer for merverdiavgift, arbeidsgiveravgift og forskuddstrekk.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet har svart at dette lar seg gjøre innenfor rammene for regelverket om offentlige anskaffelser. Finansdepartementet vil gi Skattedirektoratet i oppdrag å legge til rette for at utvidelse av skatteattesten i samsvar med ovennevnte

11 Kapittel 12 Økonomisk kriminalitet i fiskeri- og havbruksnæringen

Økonomisk kriminalitet i fiskeri- og havbruksnæringen er omhandlet i kapittel 12 i Handlingsplanen. I tiltaksrammen på side 52 gis det uttrykk for at det skal satses på samarbeid mellom de ulike kontrolletatene og også samarbeid mellom disse og politiet. Videre understrekes det at det i denne næringen er viktig med internasjonalt samarbeid.

Norge har ansvaret for og retten til noen av de rikeste havområdene i verden. Etter olje og gass er den en av våre største eksportnæringer. I 2005 utgjorde eksportverdien av norsk sjømat 31,7 milliarder kroner. Norge eksporterer fisk til rundt 150 land i verden

og er verdens tredje største eksportør av sjømat. Norsk fiskeri- og havbruksnæring har stor betydning for arbeidsplasser og bosetting langs Norges kyst.

Fiskeriforvaltningen har en krevende oppgave i å sikre forsvarlig ressurskontroll. Kontrollarbeidet har som en hovedmålsetting å forhindre og avdekke ulovligheter innenfor fiskeriene. I Norge er det Fiskeridirektoratet, Kystvakten og salgslagene som står for den utøvende delen av dette arbeidet. Ulovligheter innenfor fiskeriene får ofte karakter av både økonomisk og miljørelatert kriminalitet.

Overfisket av nordøstarktisk torsk i Barentshavet er et hovedproblem for fiskeriforvaltningen. Denne bestanden forvaltes i fellesskap av Norge og Russland. På bakgrunn av observasjoner og innsamlet informasjon anslår fiskeriforvaltningen at det russiske overfiske i 2005 var på over 101.000 tonn torsk. I verdi tilsvarer dette ca 1,5 milliarder kroner. Det internasjonale havforskningsråd - ICES - har med andre metoder estimert overfisket til 166.000 tonn torsk for samme år.

Norge og Russland er i Den blandete norsk russiske fiskerikommisjonen enige om en rekke tiltak som skal motvirke det ulovlige fisket. Det har imidlertid vist seg vanskelig å få tiltakene implementert på russisk side.

For Norges arbeid med ulovligheter innenfor fiskeriene er det hensiktsmessig å legge FNs matvareorganisasjon FAOs definisjon av Ulovlig, Urapportert og Uregulert fiske til grunn. UUU-problemet er komplekst. Det involverer en rekke aktører i en serie prosesser på mange plan samtidig. Regjeringen arbeider derfor bredt og gjennom ulike fora for å bekjempe problemet.

Følgende tiltak er gjennomført nasjonalt og internasjonalt pr august 2006:

Det er ført friske midler til Fiskeridirektoratet og Kystvakten for innsats mot UUU-fisket på budsjettet for 2006;

Arbeid med elektronisk kontroll, internasjonal informasjonsutveksling, felles inspeksjoner, samarbeid mellom ulike etater (politi, skatt, toll, Forsvar, Kystvakt, Fiskeridirektoratet) er styrket;

Det har vært dialog med Russland på politisk, administrativt og vitenskapelig plan

Det er inngått fornyede og utvidede bilaterale kontrollavtaler med Island og Færøyene (fornytt og utvidet sommeren 2006), nye avtaler med Portugal (februar 2006), Litauen (august 2006), Marokko (september 2006) og EU-kommisjonen (oktober 2006) Samarbeidet om ressurskontroll med EU-kommisjonen, i sær politisk, er styrket betydelig;

Det har vært et vesentlig norsk arbeid i globale fora som FN og FAO og regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner som NAFO og NEAFC for å få et havnestatsregime som kan stanse landinger av ulovlig fanget fisk;

Det er arrangert to større multilaterale ministerkonferanser i Norge i 2006 som forpliktet deltakerstatene til innsats mot UUU;

Lovforslag som gir nye kontrollhjemler ble fremmet for Stortinget 30. juni 2006;

Det er hindret landing av fisk fra UUU-fartøy i en rekke nye land i 2006. Visjonen om å jage UUU-fartøy fra havn til havn er i ferd med å bli en realitet.

Følgende internasjonale tiltak er planlagt:

Det skal arbeides for en bindende FN-konvensjon om havnestatskontroll i regi av FAO;

Det skal arbeides for en avtale med standard for havnestatskontroll i regi av den nordøstatlantiske fiskeriorganisasjonen (NEAFC);

Innsatsen overfor Russland i tilknytning til oppfølging av avtalte kontrollpunkter i forbindelse med de årlige kvote- og fiskeriavtalene skal økes;

Omfanget av fellesinspeksjoner fra norske og russiske kontrollmyndigheter til havs og i europeiske havner skal økes;

Norge skal søke samarbeid mot UUU med Kina som en sentral aktør i fiskeforedling;

Norge skal inngå, fornye og utvide eksisterende bilaterale kontrollavtaler;

Norge skal videreføre og ytterligere styrke samarbeidet med EU-kommisjonen;

Norge skal ta initiativ til en evaluering av hvordan flaggstater ivaretar sitt ansvar, og problemene med bekvemmelighetsflagg.

Følgende nasjonale tiltak er planlagt:

Det skal nektes landing av fisk i Norge for fiske- og transportfartøy som er flagget til land som ikke deltar i de regionale fiskeriorganisasjonene;

Det skal nektes landing fra fartøy som tidligere har deltatt i UUU-fiske og nekte bunkers og andre støttefunksjoner i havn for slike fartøy;

Flaggstat skal avkreves bekræftelse om at fisk som ønskes landet fra et fartøy er fisket i tråd med regelverk og avregnet fartøyets kvoter;

Det bør introduseres sporingssystemer for å hindre UUU-fisk i å komme på markedet;

Det bør ytterligere kartlegges hvilken rolle norske aktører har i tilknytning til UUU; dette gjelder både fiske, transport og omsetning

12 Kapittel 13 Korrupsjon

Ratifikasjon av FN-konvensjonen mot korrupsjon

I tiltaksramme på side 55 er det uttalt at Regjeringen vil innen 1. juli 2005 anbefale Stortinget å samtykke til at Norge ratifiserer FN-konvensjonen mot korrupsjon.

I Ot.prp. nr. 53 (2005-2006) Om lov om endringer i straffeloven 1902 og utleveringsloven (gjennomføring av FN-konvensjonen mot korrupsjon) fremmet Regjeringen nødvendige lovendringer for å kunne ratifisere proposisjonen. Samtidig ble Stortinget bedt om å samtykke til ratifikasjonen, se St.prp. nr. 49 (2005-2006) Om samtykke til ratifikasjon av FN-konvensjonen mot korrupsjon av 31. oktober 2003.

Stortinget vedtok de foreslåtte lovendringene og gav sitt samtykke til ratifikasjon.

Lovendringen ble sanksjonert og trådte i kraft 30. juni 2006. Konvensjonen trådte i kraft for Norge 29. juli 2006.

Oppfølging av arbeidet i OECD og -Europarådet

I tiltaksramme på side 55 i handlingsplanen er det uttrykt at Regjeringen vil, i tråd med sine forpliktelser som konvensjonspart, aktivt og lojalt følge opp de anbefalinger som gis av OECD's Working Group on Bribery og Europarådets Group of States Against Corruption (GRECO). Norge har ratifisert OECDs konvensjon om bekjempelse av bestikkelser av utenlandske offentlige tjenestemenn av 17. desember 1997 og Europarådets strafferettslige konvensjon mot korrupsjon av 27. januar 1999.

Norge ble evaluert av OECD's Working Group on Bribery og Europarådets GRECO i 2004. Det er linker til rapportene på JDs hjemmesider vedrørende økonomisk kriminalitet. Justisdepartementet har hatt ansvaret for gjennomføringen av disse evalueringene. Oppfølgingsrapporter, hvor det tas stilling til om de anbefalinger som kommer til uttrykk i rapportene er tilfredsstillende fulgt opp, skal diskuteres i plenumsmøter nå i høst. I tråd med etablert praksis skal oppfølgingsrapportene offentliggjøres etter at diskusjoner i plenum har funnet sted.

Innføring av etiske retningslinjer i Eksportfinans, GIEK og Innovasjon Norge

OECD har gitt retningslinjer som skal forhindre bestikkelse av offentlige tjenestemenn. Eksportfinans og GIEK vil følge opp det multilaterale arbeidet med å etablere egne, interne retningslinjer mot korrupsjon i løpet av høsten 2006.

Innovasjon Norge implementerte etiske retningslinjer for sin virksomhet i 2005. Her står det blant annet at Innovasjon Norge ikke skal bidra til forretninger og prosjekter som utgjør en uakseptabel risiko for medvirkning til uetiske handlinger, krenkelser av menneskerettighetene, korrupsjon eller miljødeleggelse. Det står også at Innovasjon Norge skal være en pådriver for at de samme etiske holdninger utøves av kunder og øvrige samarbeidspartnere.

Rapportering av mistanke om bl.a. korrupsjon i offentlig sektor

I tiltaksramme på side 55 er det uttalt at det skal vurderes ordninger i offentlig sektor om de ansattes rett eller plikt til å rapportere mistanke om korrupsjon eller annen straffbar eller kritikkverdig virksomhet i egen organisasjon. Det skal etableres bedre mekanismer for oppbevaring og behandling av slik informasjon og utvikles retningslinjer for når informasjon skal videreformidles til politiet.

Statsansatte har ikke i dag en lovbestemt rapporteringsplikt om denne typen mistanker. En slik plikt vil likevel kunne følge direkte av ansettelsesforholdet, og da som en ren tjenesteplikt. Grupper som politi- og tolltjenestemenn vil under bestemte vilkår ha en lov- eller instruksfestet plikt til å rapportere straffbare handlinger som de får kjennskap til.

For øvrige tjenestemenn vil det ikke være en slik klar plikt, men det kan likevel følge av den alminnelige lojalitetsplikten overfor virksomheten, dersom man observerer handlinger som kan føre til at egen virksomhet blir skadelidende. En eventuell rapporteringsplikt måtte eventuelt skje i lovs form, og ikke bare være knyttet til mistanke om korrupsjon, men mistanke om brudd på alle straffesanksjonerte

lovovertreddelser. Regjeringen vil vurdere dette spørsmålet i forbindelse med revisjonen av tjenestemannsloven som starter opp høsten 2006.

Regjeringen fremla i juni i år Ot. prp. nr. 84 (2005-2006) med forslag til regler som vil styrke vernet av ansatte som varsler om korrupsjon eller andre kritikkverdige forhold på arbeidsplassen.

For å styrke yringsklimaet og legge til rette for at ulovligheter blir avdekket, skal virksomhetene pålegges å legge forholdene til rette for varsling på arbeidsplassen. Ved behov skal det utarbeides egne rutiner for varsling, slik at arbeidstakerne vet hva de skal gjøre når de oppdager forhold de mener er kritikkverdige. Formålet er å bidra til å senke terskelen for å gi uttrykk for uenighet og kritikk internt, og til at en unngår konfliktfylte situasjoner som er en belastning for varslerne og for arbeidsplassen.

I forslaget slås det fast at arbeidstaker har rett til å varsle. Arbeidstaker skal ha rett til å si ifra til tilsynsmyndigheter eller andre offentlige myndigheter. Det samme gjelder varsling i samsvar med varslingsplikt eller virksomhetens rutiner for varsling. Arbeidstakers fremgangsmåte ved varsling til media osv. skal være forsvarlig. Det skal være arbeidsgiver som eventuelt må føre bevis for at arbeidstaker som varsler ikke har opptrådt forsvarlig.

Forslaget innebærer et forbud mot alle former for gjengjeldelser overfor arbeidstakere som bruker retten til å varsle. Hvis arbeidstakeren blir sagt opp eller straffet på andre måter, er det arbeidsgiver som må sannsynliggjøre at dette ikke var begrunnet i varslingen. Etter forslaget får arbeidstaker i tillegg rett til erstatning uansett om arbeidstaker har hatt noe økonomisk tap eller om arbeidsgiver kunne klandres.

Reglene skal erstatte varslerbestemmelsen som Stortinget vedtok i fjor. Den bestemmelsen er ikke trådt i kraft i påvente av at regjeringen skulle fremme en egen proposisjon om varslingsproblematikken..

Karanteneregler for statsansatte

I tiltaksremme på side 55 er det uttalt at Regjeringen vil vurdere om det bør innføres karanteneregler for statsansatte i form av et straffesanksjonert forbud mot overgang til foretak man har kontrahert med, eller gitt tillatelse, støtte eller lignende, i en nærmere angitt periode etter opphør av arbeidsforholdet i staten.

Det er iverksatt en ikke-straffesanksjonert karanteneordning for embets- og tjenestemenn. Det er en ordning med konvensjonalbot, som må avtales mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Jf. også Personalmeldingene 12/05 og 01/06.

Videre ble "Retningslinjer om informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere" fastsatt den 29. september 2005. Reglene gjelder både overgang til nye stillinger, valg til verv (f.eks. styreverv) og opprettelse av egen næringsvirksomhet. I tillegg til dette ble det 7. oktober 2005 ved kgl. res. opprettet et uavhengig utvalg som

skal behandle og avgjøre alle saker knyttet til karantene og saksforbud for politikere. Fornyings- og administrasjonsdepartementet er sekretariat for utvalget. Utvalget består av fire personer, og har i 2005 og 2006 behandlet en rekke slike saker. Utvalgets avgjørelser er offentlige, og er lagt ut på FADs hjemmeside på ODIN.

13 Kapittel 14 Tiltak mot misbruk av offentlige støtteordninger

I Handlingsplanen vises det til store beløp fra statlige og kommunale organer til ulike samfunnsnyttige formål, og at utbetalingene skjer i et tillitssystem. Et slikt tillitsbasert system er meget sårbart for misbruk.

Trygdemisbruk nevnes eksplisitt i planen s 56. Her står det bl.a. følgende:

”I forhold til organisert trygdemisbruk er det etablert misbruksteam både sentralt og regionalt i trygdeetaten, noe som har gitt resultater i form av flere anmeldelser for trygdebedrageri. Organisert trygdebedrageri øker behovet for skjerpet kontroll og bedre kommunikasjonsmuligheter etatene imellom, herunder bedre samkjørte registre. Det er viktig at registrene er samordnet, også når det gjelder innholdet.”

Regjeringen styrket i 2006 innsatsen mot trygdemisbruk med 10 millioner kroner, med det formål å avdekke og forebygge misbruk av offentlige midler som belastes folketrygdens budsjett. Midlene ble bl.a. benyttet til nytilsettinger i arbeidet med å avdekke systematisk og organisert trygdemisbruk.

Trygdeetaten har første halvår 2006 hatt en fortsatt økning i antall anmeldelser til politiet. Økningen skyldes først og fremst at det avdekkes stadig mer systematisk og organisert misbruk av folketrygdens ytelser. Arbeids og velferdsetaten har til enhver tid ca 100 slike sakskomplekser til utredning. Sakskompleksene omfatter mellom 300 - 500 personer, og enkelte av dem dreier seg om bedrageri av flere titalls millioner kroner.

I den nye arbeids- og velferdsetaten er det opprettet et nytt resultatområde; NAV Innkreving og kontroll. Per 1. juli 2006 består NAV Innkreving og kontroll av de tidligere trygdemisbruksteamene-/seksjonen, Dagpengekontrollen og Trygdeetatens innkrevingsentral. På sikt vil alt misbruksarbeid i den nye etaten bli samlet i resultatområdet. Dette gir enda bedre muligheter til å forebygge og avdekke misbruk på tvers av gamle etatsgrenser.

Arbeids- og velferdsetaten har samarbeidsavtaler på kontrollområdet med skatteetaten, Arbeidstilsynet, og Helsetilsynet. Samarbeidsavtalene gir rammene og føringene for informasjonsflyten på tvers av etatsgrensene innenfor de respektive etaters lovhjemler, for å forebygge og avdekke misbruk av offentlige midler. Flere saker med systematisk og organisert misbruk av offentlige midler er avdekket gjennom dette samarbeidet. En

samarbeidsavtale med Statens Pensjonskasse vil bli inngått høsten 2006. Det arbeides også med tekniske forhold for å få tilgang til valutaregisteret.

For tiden arbeides det for at Arbeids- og velferdsetaten skal få til bedre samarbeid med UDI, bl.a. med sikte på enklere tilgang på nødvendige opplysninger som ligger i UDIs saksbehandlingssystem. UDI er dessuten en viktig samarbeidsetat i forhold til risikovurderinger og verifikasjon av utenlandske dokumenter.

Arbeids- og velferdsetaten har kontakt med Skattedirektoratet med sikte på å få enklere tilgang på inntektsopplysninger, men det er noe usikkert om dette vil kunne løses i 2006. Videre har etaten avholdt møte med Politidirektøren for å bedre samhandlingen med politiet. I løpet av høsten 2006 vil det bli avviklet lokale møter over hele landet for å vurdere om det kan arbeides mer effektivt, og med bedre kvalitet i saker som anmeldes. Det vil også bli gjennomført en prøveordning med bistandspersoner fra Arbeids og velferdsetaten til politiet, etter mønster fra skattetaten som har bistandsrevisorer hos politiet.

I forbindelse med styrket budsjett fra 2005 ble det etablert et prøveprosjekt med norsk servicekontor i Spania. Et av kontorets oppgaver er å forebygge og avdekke trygdemisbruk blant norske stønadsmottakere i Spania. I løpet av et år er det stoppet utbetaling til 13 personer. De fleste gjelder uførepensjon hvor stønadsmottaker har hatt inntektsgivende arbeid uten å melde fra til trygdemyndighetene. Flere personer vil bli anmeldt. Foreløpig beregninger viser at Arbeids- og velferdsetaten vil kreve tilbakebetalt ca 4,2 millioner kroner. Løpende utbetalinger er redusert med ca. 2 millioner kroner pr år.

NAV Innkreving og kontroll vil være en viktig kanal for å melde tilbake systemsvikt mv slik at linjeorganisasjonen kan vurdere nødvendige tiltak for å forebygge misbruk av folketrygdens midler.

14 Kapittel 15 Konkurskriminalitet

Justisministeren arrangerte i juni i 2005 to møter om konkurskriminalitet, ett i Vestfold og ett i Oslo. Møtene ble arrangert i samarbeid med Konkursrådet og EMØK. På møtene deltok både lokale og sentrale aktører som tingrett/skifterett, kemner, skattefogd, fylkesskattekontor, likningskontor og politi, en rekke bostyrere, riksadvokaten, Domstolsadministrasjonen, Skattedirektoratet, Justisdepartementet og Konkursrådet.

Formålet med møtene var å få i stand et tettere samarbeid mellom de ulike aktørene i konkurssaker, for igjen å kunne oppnå en bedre og mer effektiv bekjempelse av økonomisk kriminalitet i tilknytning til konkurser. Justisministeren uttrykte i forbindelse med arrangementen av møtene at et velutviklet samarbeid i disse to distriktene ville ha en "smitteeffekt" overfor andre distrikt.

Under møtene ble det illustrert en samarbeidsmodell som benyttes av skattemyndighetene og politiet i Hordaland. Vestfold politidistrikt tok initiativ til å innkalle berørte aktører til et møte for å innføre en liknende modell i Vestfold. Også Oslo politidistrikt påtok seg å undersøke hvorvidt en liknende løsning kan innføres i Oslo, og har i den anledning innkalt berørte aktører til et møte.

EMØK mener det er viktig å opprettholde stor oppmerksomhet på konkurskriminalitet, også i perioder der antall konkurser ligger på et forholdsvis lavt nivå. Det er ønskelig at initiativet fra 2005 om tettere lokalt samarbeid rundt konkurskriminalitet følges opp. EMØK anbefaler derfor at det etterspørres rapportering om erfaringer og resultater så langt fra Vestfold politidistrikt og Oslo politidistrikt.

15 Kapittel 16 Verdipapirhandelkriminalitet

Etter handlingsplanen skal det gjennomføres en vurdering av samarbeidet mellom ØKOKRIM, Kredittilsynet og Oslo Børs blant annet når det gjelder kontrollressurser og arbeidsfordeling. Samarbeidet er viktig for effektiv håndhevelse av brudd på innsidereglene og enkelte andre former for verdipapirkriminalitet. ØKOKRIM og Kredittilsynet har opplyst at samarbeidet fungerer godt. **EMØK anser** at en vurdering av samarbeidet bør gjennomføres for å sikre et godt grunnlag for å utvikle det videre. Finansdepartementet har i brev 3. oktober 2006 bedt Kredittilsynet ta initiativ til å nedsette en arbeidsgruppe med medlemmer fra de tre instansene som skal utarbeide en rapport innen 1. mai 2007 og om å bli informert om oppfølgingen av rapporten innen 15. juni 2007.

16 Avslutning

Etter EMØKs oppfatning har flertallet av tiltakene god fremdrift. EMØK vil likevel tilføye at selv om mange av tiltakene rent formelt kan sies å være gjennomført, vil det fremover være nødvendig med aktiv oppfølging av flere av tiltakene for å sikre at gjennomføringen av disse blir vellykket.